

Garandeert België nog steeds de rechten van kinderen op de vlucht?

Het Kinderrechtencommissariaat en DGDE kregen de laatste maanden heel wat verontrustende signalen over het tekort aan opvangplaatsen voor mensen die internationale bescherming willen vragen in ons land. Omdat het opvangnetwerk vol zit, kan enkel een beperkt aantal mensen een asielaanvraag indienen en een opvangplaats toegewezen krijgen. Voor de kwetsbare groep van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen worden regelmatig extra kwetsbaarheidscriteria toegepast om zo voorrang te geven aan kinderen die extra kwetsbaar zijn. Kinderen en jongeren die wel een opvangplaats worden toegewezen, stromen soms onmiddellijk door naar de tweede opvangfase of krijgen plaats in centra voor volwassenen.

Het tekort aan opvangplaatsen betekent voor heel wat mensen dat zij buiten op straat moeten slapen, hoewel zij recht hebben op opvang. Het gaat niet alleen meer om alleenstaande mannen, maar ook niet-begeleide minderjarigen en gezinnen met kinderen.

Het recht op opvang is geen recht dat hoort afgedwongen te worden en al zeker niet door niet-begeleide minderjarigen en gezinnen met kinderen. De Opvangwet bepaalt dat elke asielzoeker in België vanaf de indiening van de asielaanvraag recht heeft op opvang, die hem in staat moet stellen om een menswaardig leven te leiden (art. 3 en 6). Op Europees niveau bepaalt de Opvangrichtlijn dat de lidstaten ervoor moet zorgen dat er materiële opvang voorzien wordt, van zodra een verzoek om internationale bescherming wordt ingediend (art. 17). Ook in het VN-Kinderrechtenverdrag wordt dit recht duidelijk opgenomen. Het - bepaalt dat in elke beslissing die impact heeft op een kind, het belang van het kind altijd een eerste afweging moet zijn (art. 3). Het vermeldt ook dat kinderen die als vluchteling worden beschouwd of die de status van vluchteling hebben aangevraagd een bijzondere bescherming dienen te genieten. De Staat heeft de plicht samen te werken met bevoegde instanties die een dergelijke bescherming en bijstand bieden (art. 22).

Het VN-Kinderrechtencomité dat toezicht houdt op het Kinderrechtenverdrag tikte België al in het verleden op de vingers voor het gebrek aan beschikbare plaatsen in de opvangcentra waardoor niet-begeleide kinderen werden onderbracht in asielcentra voor volwassenen en geen begeleiding kregen.

We zijn ons bewust van de complexiteit van de situatie: meer aanmeldingen, een verlaagde uitstroom uit de opvangcentra, vertragingen door covidmaatregelen binnen de opvangcentra en door leeftijdstesten van niet-begeleide minderjarigen, wachtlijsten in de jeugdhulp, plaatsen die naar slachtoffers van overstromingen gingen. Een belangrijk pijnpunt op lokaal niveau is de bereidheid om opvang te voorzien.

We waarderen ook de reeds gedane inspanningen. Fedasil nam en neemt nog steeds verschillende maatregelen om zijn opvangcapaciteit voor niet-begeleide minderjarigen en families met kinderen te verhogen. Er is ook een samenwerking met de jeugdhulp voor de opvang van heel jonge kinderen of jongeren met specifieke profielen.

Toch is nog steeds het recht op opvang voor heel wat minderjarige asielzoekers onvoldoende gegarandeerd. Wie asiel wil aanvragen en opvang vraagt, moet die ook kunnen krijgen. Maak dringend werk van noodopvang voor alle niet-begeleide en begeleide asielzoekers zodat er niemand meer op straat slaapt. Maak een einde aan de extra kwetsbaarheidscriteria binnen de kwetsbare groep van niet-begeleide minderjarigen. Voorzie in gepaste opvang voor alle minderjarigen. Op lange termijn vragen we structurele opvangplaatsen die rekening houden met de noden van de verschillende groepen asielzoekers om het herhaaldelijk voorkomen van deze crisissen een halt toe te roepen.